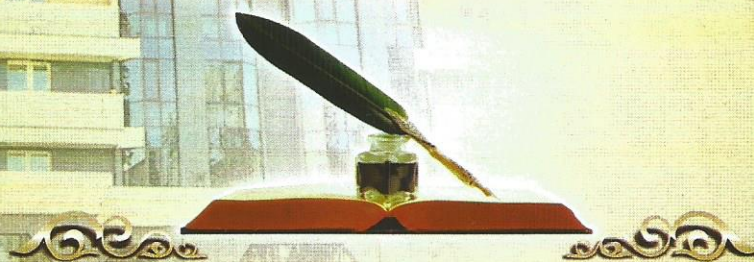

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
АЛМАТЫ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
УНИВЕРСИТЕТ АЛМАТЫ

АЛМАТЫ УНИВЕРСИТЕТІ
УНИВЕРСИТЕТ АЛМАТЫ

**«ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ІЗДЕНІСТЕР»
халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ**

**МАТЕРИАЛЫ
Международной научно-практической конференции
«НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПОИСК
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ»**

Алматы 2016

ӘОЖ 37. 0 (063)
КБЖ 74.04
К 22

**Ұйымдастыру комитеті
Организационный комитет**

Ұйымдастыру комитетінің төрағасы: С.К. Шілдебай - Алматы
университетінің ректоры, тарих ғылымдарының кандидаты
Прекседатель оргкомитета: С.К. Шілдебай – ректор Университета
Алматы, кандидат исторических наук

**Жинақтың басшылығына жауаптылар / Ответственные за выпуск
сборника:** Бералиева Э.Б., Кариев А.Д.

К 22 Қазіргі заманғы ғылыми – педагогикалық ізденістер: Халықар. ғыл-
прат. конф. материалдары. (4 қараша 2016) =Научно-педагогический поиск в
современном мире: Сборник материалов международной научно-
практической конференции / Алматы: Алматы Университеті, 2016 – 564 б.
Каз., рус.

ISBN 978-601-280-782-0

Жинаққа «Қазіргі заманғы ғылыми – педагогикалық ізденістер»: атты
халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енді.

Жинақ ғылым және педагогикалық қызметкерлер, оқытушы, аспиранттар
мен магистранттардың ғылыми жұмыста, оқу процесінде қолдануына арналған.

В сборник включены материалы международной научно-практической
конференции «Научно-педагогический поиск в современном мире».

Сборник предназначен для научных и педагогических работников,
преподавателей, аспирантов, магистрантов с целью использования в научной
работе и учебной деятельности.

ISBN 978-601-280-782-0

ӘОЖ 37. 0 (063)

КБЖ 74.04

К 22

© Алматы университеті, 2016

**АЛҒЫ СӨЗ
ПРЕДИСЛОВИЕ**

Құрметті әріптестер!

Біздің «Қазіргі заманғы ғылыми – педагогикалық ізденістер» атты
Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға қош келдіңіздер!

Сіздердің назарларыңызға ұсынылған жинақ – ғылымға ынтасы бар,
көпшілік оқырман қауымына арналған мәліметтер жинағыты. Жинақта
ғылым мен білімнің теориялық-әдістемеліктен бастап айық аралыққа
дейінгі әртүрлі аспектілері тілге тиек етілген. Сондай-ақ, жинақта педагогика
мен психологияның заманауи мәселелері түсіндіріліп, жаратылыстану мен
гуманитарлық ғылымның өзекті мәселелері қаралған, экономика және құқық
саласы ғылымдардың зерттеулері ұсынылған.

Конференцияның ұйымдастыру комитеті, жинақта жазылған мәліметтер,
бұл алдағы басталатын есеп еңбектің жемісі болатынына және барлық
конференцияға қатысушылардың іскерлік пен тағулық байланыстарының
нығайтына жақсы әсер еттініне нық сенім арттады.

**Құрметпен,
Ұйымдастыру комитеті!**

Уважаемые коллеги!

Приветствуем Вас на международной научно-практической конференции
«Научно-педагогический поиск в современном мире».

Представленный вашему вниманию сборник – это материалы,
предназначенные для широкого круга читателей, интересующихся наукой.
Его тематика затрагивает различные аспекты науки и образования: от
теоретико-методологических до региональных. В сборнике освещены
современные проблемы педагогики и психологии, рассмотрены актуальные
вопросы естественных и гуманитарных наук, представлены исследования
ученых в области экономики и права.

Оргкомитет конференции надеется, что материалы, помещенные в
сборник, станут хорошей отправной точкой для дальнейшей продуктивной
работы и укрепления деловых и дружеских контактов всех участников
конференции.

**С уважением,
Оргкомитет конференции**

31	Ульбауова А. М. НАШАР ЕСТИТІН БАЛАЛАРДЫҢ ДАМУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	199
32	Муханова Г. Б. АВТОРИТЕТ ПЕДАГОГА В СТАНОВЛЕНИИ ЛИЧНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ	199
33	Андреева Н. А. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИГРОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОШКОЛЬНИКОВ КАК СРЕДСТВУ ФОРМИРОВАНИЯ НАВЫКОВ ОЦЕНКИ	199
34	Ган Н. Ю. СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ И СОТРУДНИЧЕСТВУ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ И СЕМЬИ ЯЗЫКА В ВУЗЕ	199
35	Джакибаева А.Т. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВУЗЕ	199
36	Ибрагимова Р. МЕКТЕП ЖАСЫНДА ДЕЙНІГІ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН ҒЫЛІМ БЕРУДІҢ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫНАҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТЫҢ ӘСЕРІН ТЕОРИЯЛЫҚ ТАЛДАУ	199
37	Ташкен Жандосовна ИННОВАЦИОНАЛЫҚ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН КОЛДАНУ АРҚЫЛЫ БИОЛОГИЯ САБАҒЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУ ЖОЛДАРЫ	199
38	Есбугалова А. Б. ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ ПУТЕМ ВНЕДРЕНИЯ ИДЕЙ СЕМИ МОДУЛЕЙ НАУРОКАХ	199
39	Токсанбаева Н.К., Стамбеков Е.Б., Акылган Г.Б., Токсанбаева Н.Б. МАМАҢДАРҒЫҢЫҢ КӘСІБІ ҚУЗЫРЕТТІЛІКТЕРІҢ ДАМУЫҒЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ- ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ МАНЫЗДЫЛЫҒЫ	199
40	Вострякова В. В. КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ПОДХОД В МУЗЫКАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	199
41	Токсанбаева Н.К., Акылган Г.Б., Борбасова Г.Н.	201

1	ТУҒАҢНЫҢ АҚМЕОЛОГИЯЛЫҚ ҒЫЛІМІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ПСИХОЛОГИЯҢЫҢ МАНЫЗЫ	209
2	Күренбаева А. К. ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУ ҮШІН ИННОВАЦИОНАЛЫҚ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН КОЛДАНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	209
3	Токсанбаева Н.К., Стамбеков Е.Б., Токсанбаева Н.Б. ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДАҒЫ ҒЫЛІМ БЕРУ ҚУЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУЫҒЫҢЫҢ НЕГІЗІ	213
4	Иргебаева К. Ж. ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУ ҮШІН БИОЛОГИЯ САБАҒЫНДА БЕЛГЕНДІ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫҢЫҢ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІН КОЛДАНУ	218
5	Ташпаева Ә.М. КРЕДИТ ТЕХНОЛОГИЯСЫ НЕГІЗІНДЕ ОҚЫТУДАҒЫ САБАҚТЫ ЖОБАЛАУ МӘСЕЛЕСІ	222
6	Асеханова С. Н. БАСТАУЫШ МЕКТЕПКЕ ОҚУШЫЛАРЫҢЫҢ АҚЫЛ- ОЙЫН ДАМУЫҒА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТЫҢ ӘСЕРІ	227
7	Жакеева Ж. Б. ЖАЛПЫ ҒЫЛІМ САЛАСЫНДАҒЫ ИНТЕРАКТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР	232
8	Жұмабаева Ұ. А. БАСТАУЫШ СЫНЫП АНА ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІККЕ ТӘРБИЕЛЕУДІҢ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІ	237
9	Шардарбеков Д., Умирзакова Н. Т. ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ҒЫЛЫМЫҢ ОҚЫТУДА ИННОВАЦИОНАЛЫҚ ЗЕРТТЕУ ӘДІСТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ	242
10	Шаймерденова А. С. АҒА-АНАСЫҢЫҢ ҚАРАУЫҢСЫЗ ҚАЛҒАН БАЛАҢНЫ АСЫРАП АЛУ МӘСЕЛЕДЕРІ	246
11	Жунисбаева М. ЖАС ФУТБОЛШЫЛАРДЫҢ ЖАЛПЫ ТӨЗІМДІЛІГІН ТӘРБИЕЛЕУ	250
12	Рахманова Н. М. ҒАСЫРДАН ҒАСЫРҒА ҰЗАҒАН СӨЗ	254
13	Айынова А. С., Каплан Б. С. ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИМС-СОВМЕСТИМОСТИ	258

6. Калантарян Л. А. Проблемы музыкального просвещения и образования в русле Б. В. Асафьева // Народное образование. Педагогика, 2014 - № 2. - С.65.
7. Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII - начала XIX веков: Самоознание эпохи и музыкальная практика. М.: Московская консерватория, 1996.
8. Дулкер П. В., Суслико И. П. Итальянская опера XVIII века. Часть I. М.: Музгиз, 1998.
9. Мерриам А. Музыкальная антропология. М.: Музгиз, 1964.
10. Михайлов Дж. К проблеме теории музыкально-культурной традиции/Музыкальные традиции стран Азии и Африки. Сб. научных трудов. - М.: Просвещение, 1986. - с. 3
11. Орлова Е. Методические заметки о музыкально-историческом образовании в консерваториях. - М.: Музыка, 1983. - с. 15.

УДК 159.944.4

ТУЛҒАНЫҢ АКМЕОЛОГИЯЛЫҚ ҮЛІМІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ПСИХОЛОГИЯНЫҢ МАНЫЗЫ

Токсанбаева Н.К.

психология ғылымдарының докторы, профессор

Ақылдан Г.Б.

Алматы университетінің магистрі

Борбасова Г.Н.

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің ата оқытушы

Алматы қ

Адам – Жер ғаламшарындағы органикалық эволюциядан туындаған табиғаттың ұлы туындысы. Адам – элементтік-мәдени эволюцияның ерекше нәтижесі: тек қана Адам өзін-өзі танудың және өзін-өзі дамытудың, таным мен қоршаған әлемді түрлендірудің ерекше қасиетіне ие.

Адам – Жер ғаламшарындағы ең күрделі құбылыс және сондықтан да таным мен өзін-өзі танудың еп қызықты пәні. Біз адам туралы көп білеміз бірақ білмейтіміз одан да көп. Адамды тануға да, оны жасауға да бағытталған көптеген ғылымдар бар. Бірақ бұлардың өзі жеткіліксіз, сондықтан да қазіргі танымал ғылымдарда жана бағыттар пайда болуда.

Жана ғылым – акмеология (грекше аспе – шың) пайда болып, дами бастады. Қазіргі кезде акмеология жаратылыстану, қоғамдық және гуманитарлық пәндердің торабында туындаған, адамның кемелдік сатысындағы, әсіресе осы дамудағы жоғарғы деңгейге қол жеткізуде адамның дамуының заңдылықтары мен феномендерін зерттейтін ғылым

ретінде анықталады. Акмеология адамның кемелденуіндегі дамуын зерттейтіндігі назар аудартады.

Акмеология – белсенді қалыптасу сатысындағы жана ғылым. Сондықтан да біз үшін түсініксіз ғылым. Акмеологияның адам дамуының қандай заңдылықтары мен феномендерін зерттейтіндігі туралы, кесіби шеберліктің шыңдарына қол жеткізудің қандай құралдары жалпы сипаттама білу үшін осы рефератты танылдым. Келесідей мыңдеттер қойылды: [1,21 6]

- акмеологияның нақты негі зерттейтіндігін қарастыру;
- адамды зерттейтін ғылымдар жүйесінде ол шыныммен де қажеттігін анықтау;

- акмеологияның адам потенциалын ашуға және кесіби шеберліктің шыңына қол жеткізуге қалай көмектесетіндігін қарастыру.

Мамандардың жоғары кесіпқойылыңғы мен шығармашылық шеберлігі - жаһандық дәлдерлік мәселенің онғайлы шешімнің факторы болып табылатын маңызды адам ресурстардың бірі.

Психологиялық тұрғыда жетілген тұлға маман, белгілі бір әлеуметтік рөлді атқаратын тұлға ретінде білімділігі, біліктілігі, дәлдісі, құзыреттілігі, қабілеті, ерік-күші, эмоциялық орынқтылығы арқылы сипатталады. Психологиялық жетілген тұлғаның кез келген іс-әрекетті, қарым-қатынасты жетілдіруі мен сол арқылы оның өзін дамыту бірлігінен болатын әлеуеті мүмкіндіктер ретінде анықталады. Тұлға – үйлесімді дамыған, өзін-өзі анықтауға, өзін-өзі жетілдіруге, өзін-өзі басқаруға қабілетті болуы қажет.

Тұлға – дербес әрекет ететін субьект ретіндегі нақты жеке адам болмысының қайталанбас, ерекше әлісі, адамның қоғамдық өмірінің дара нысаны. Тұлғаның жетілуін, дамуын сондай-ақ қоғамда алатын орны туралы көптеген ғылымдар зерттеген. Солардың қатарында Лазурский А.Ф., Мясинцев В.Н., Ковалев А.Г., Мерлин В.С., Платонов К.К., Леоньев А.Н., Божович Л.И., Рубинштейн С.Л., Узальде Д.Н., Ядов В.А. және Ананьев Б.Г. т.б. көптеген ғылымдар тұлға туралы анықтамадар мен тұжырымдамаларын ұсынған. Сондай-ақ, отандық ғылымдар: Т.Тәжібаев, А.Алдамұратов, Қ.Жарықбаев, С.Жақыпов, Н.Токсанбаева және т.б. еңбектерінде тұлғаның психологиялық даму ерекшеліктері жан-жақты қарастырылған.

Тұлғаның өзінің он қасиеттерін жетілдіру және теріс қасиеттерін жоюы саналы және мақсатты іс-әрекеттері – өзін-өзі тәрбиелеу, тану, белсендіру, өз сенімділігін арттыру, өзін-өзі бағылау, бұйыру, дамыту, бақылау және өзіндік санасын қалыптастыруы тұлғаның жетілуіне үлкен әсерін тигізеді. Тұлғаның дамуы, жетілуінің шарықтау кезеңін акмеология ғылымды зерттейді.

Акмеология (грек тілінен «акме»-шың, өрлеу, жетілу, биіктік, гүлденген кезең, logos -оқу, мәнгеру) деген мағына береді. Бұл – даму психологиясының бір бөлігі, адамның жетістік шыңына жетуі туралы ғылым болып табылады. Жеке адамның кез келген іс әрекетте биік жетістікке жету, өрлеу заңдылығын зерттейді. Акмеология адамның шығармашылық және

өмірде өзін-өзі тәрбиелеу, өзектендіру және жетістікке жетудің жолдарын қарастырады.

Тулғаның шығармашылық әлеуетінің шынна қол жеткізудің заңдылықтарын, жолдарын, тәсілдерін, шарттарын және есео кезеңінде іс-әрекет барысында оның өзін-өзі жетілдірудің амалдарын зерттейтін ғылым ретінде акмеологияны атауға болады. Өйткені, тулға дамуының барлық заңдылықтарын акмеология ғылымы зерттейді.

Акмеология ұғымын жетілген адамдардың дамуы жөніндегі ғылым ретінде ең алғаш 1928 жылы Рыбников Н.А.ғылым айналымына енгізді. Акмеологияның маңызды проблемаларының бірі – адамның кемелденген жасында өзін-өзі үйлесімді көрсете білудің алғышарттарын жасайтын оның жас кезінде қалыптасуы қажет сипаттамаларды айқындауы[2,9 б].

Акмеология мәселесі бойынша көптеген ғалымдар айналысқан. Акмеология ғылымының негізін салушы Рыбников Н.А., Ананьев Б.Г., олардың қатарында акмеология ғылымын зерттеуге өз үлесін қосқан ғалымдарды атап өтсек: Деркач А.А., Болдаев А.А., Кузьмина Н.В., Змиряев А.М., Конохова Н.И., Бранский В.П., Пожарский С.Д.және т.б ғалымдар қарастырған.

Тулғанық-кәсіби даму – бұл кәсіби қызмет пен кәсіби өзара әрекет ету үрдісіндегі оқыту мен өзін-өзі дамытудың көмегімен жүзеге асырылатын, кәсіпқойлық пен кәсіби жетістіктердің жоғары деңгейіне бағытталған тулға дамуының үрдісі.

Акмеологиялық зерттеулерде тулғалық-кәсіби даму төмендегілерде көрінетін прогрессивті сипатқа ие болуы керек деп көрсетілген:

- тулғаның мотивациялық саласының өзгеруінде, жалпы адами құндылықтарының көрінісін табуды бастайды;

- интеллект деңгейінде жоюларды қабылдеуінде, сосын тәжірибеде аталған құндылықтар рухына сәйкес келетін әрекеттерді жасау;

- өзін дербестігін көрсетуге және осы құндылықтарына сәйкес әрекеттер жасауға кедергі келтіретін объективті сипаттағы қиындықтарды жеңуге жұмылдыруға көп қабілеттерін пайда болуында;

- өзінің күшті және әлсіз жақтарын, өзінің жаңа күрделі әрекеттер мен жауапты қимылдарға дайындығының деңгейін объективті бағалауда.

Акмеология – төмендегілерді зерттейтін ғылым пән:

- кемеліне жеткен адамдардың жоғары жетістіктерге жету жолындағы шығармашылық қызметі үрдісіндегі шығармашылық потенциалдарын өзі жүзеге асырудың заңдылықтарын;

- жетістіктерге жетуге кедергі келтіретін және көмектесетін объективті және субъективті факторларды;

- өмір шырдарына және қызметтегі кәсіпқойлыққа үйретудің заңдылықтарын;

- өзін-өзі оқыту, өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі бақылау;

- кәсіптен және қоғамнан, ғылымның, мәдениеттің, техниканың дамуынан, әсіресе өзіндік қызығушылықтан, қажеттіліктерден және өзінің қабілеттері мен мүмкіндіктерін түсінуден, өзінің қызметінің артықшылықтары мен кемшіліктерін ұғынудан туындайтын жаңа талаптардың ықпалымен өзін-өзі жетілдірудің, өзін-өзі түзетудің және қызметті өзі ұйымдастырудың заңдылықтарын.

Акмеология тұтас адамды тулғаралық қарым-қатынастың, шығармашылық, оқу-танымдық, кәсіби және басқару қызметінің субъектісі ретінде және әлеуметтік табыс пен кәсіби шеберліктің шырдарына жетуге көмектесетін немесе кедергі келтіретін факторларды зерттейді.

Қазіргі кезде акмеологиялық тәсіл заманауи мектептер үшін прогрессивті әрі перспективті болып табылады. «Акмеологиялық тәсілдің мағынасы кемелділік кезеңінен өтетін, оның тулғалық, индивидуалитет және субъекті-қызметтік сипаттары тұластықта, өзара байланыста зерттелінетін, субъекті тұластылығын кешенді зерттеу мен қалпына келтіруді жүзеге асыруда көрінеді» (А.А. Деркач)[3,22 б].

Технологияны меңгеру деңгейлерінің жеке аралық мақсаттарына сәйкес оқыту: қызықтыру деңгейі, белсенділік, білім, біліктілік, құзыреттілік, әр деңгейде білім сапасының әр түрлі қалыптасатынын көрсетеді. Сондықтан тулғаның жетілуінде педагогикалық-психологиялық технологиялардың орны ерекше.

Акмеологиялық технология психологияда көптеп кездеспейді. Психологияда оны формалды және процессуалды көзқараста қарастырады. Шындығында акмеологиялық технологияны психологиялық әсер ету, дәлірек айтқанда оның кәсіби түрін, акмеологиялық әсер ету терминіне ауыстыруда болады. Акмеологиялық технология бірінші кезекте гуманитарлық бағыттарда айрықша орында.

Біз төменде көрсетіп отырған технологияларды акмеологиялық технология деп атауымызға болады. Акмеотехника – акме субъекті іс-әрекетінің кәсіби бейнесінің бағалау, түзету, модельдеу және дамуы жинақталған акмеологиялық жүйе. Негізін салушы –Гусева А.С. Акмеотехника өзін-өзі тану, өзіндік даму, өзін-өзі ұйымдастыру негізінде өзінің «тірек нүктесін» анықтап, эталонға субъектінің ішкі жақындығын ұғыну.

Тулғаның жетістікке жетудің төмендегі психологиялық технологиялар қамтамасыз етеді:[4,17 б]

1. Ойын (ойын модельдері);
2. Психодиагностика және психоконсултантсия технологиялары;
3. Тренингтік технологиялар;
4. Дамыта оқыту технологиялары;
5. Инфокоммуникациялық технологиялар және т.б. технологияларды пайдалана отырып тулғаның жетістікке жетугіне ықпал етеміз.

Акмеологиялық қатынас контекстінде еңбек субъектісінің сапасын сипаттауда шебер (шеберлік) және кәсіби (кәсібилік) түсініктері жиі пайдаланылады. К.К. Платоновтың пікірінше шебер дегеніміз - белгілі бір сағатта ебден төселген, шығармашылығы мол, жоғары дәрежеге кәсіби әрекет жасайтын маман. Кәсіби әрекетте шеберлікке жету үшін адам мынадай маңызды мүмкіндіктерді игеруі тиіс: қабілет, арнайы білім, біліктілік (квалификация) және кәсіптілік.

Қазіргі социомәдениеттілік жағдайда кәсібилікке жету үшін интеллектуалды құзыреттілік қажет. Мысалы, педагогикалық объектегі түсінік, құбылыс, үрдіс оның ойлау операциясын кәсіби жүзеге асыру қабілеті. Осы күндері кәсібилік және әлеуметтік-психологиялық құзыреттіліктер туралы да көп айтылуда. Кәсіби құзыреттіліктің мынадай түрлері бар:

арнайы құзыреттілік — өзінің кәсіби өсу жолын жооспарлай білу; қоғамдық құзыреттілік — біріккен (топтық, кооперативтік) кәсіби әрекет; тұлғалық құзыреттілік — өзін таныту және көрсету тәсілдерін меңгеру; индивидуалдық құзыреттілік — кәсіби өсуге дайындық, өз кәсіби шеңберінде өзін таныту. Индивидуалдық құзыретті адамдар үнемі кәсіби жанаруда болады.

Жоғарыда көрсетілген құзыреттіліктер маманның өз жұмысында талқырылығы, тәжірибелілігін, коммуникативтілігін және кәсіптілігін көрсетеді. Бірақ бұл құзыреттіліктер түгелімен бір адамның бойынан табыла бермеуі де мүмкін. А.К. Маркованың ғылыми дәлелдемелеріне сүйенсек, кейбір адамдар жақсы маман болғанымен, қасиеттерімен тіл табыса алмайды. Яғни, ол жоғары білікті маман болса да, төмен дәрежелі әлеуметтік және тұлғалық құзыретті адам. Осы көрсетілген әрбір құзыреттілік келесі сапаларлық құзыреттіліктерді қажет етеді: [5, 7-8 б]

Арнайы құзыреттілік — өндірісті үрдісті жооспарлау қабілеттілігі; компьютер және ортехникамен жұмыс жасай білуі;

Тұлғалық құзыреттілік — өзінің еңбек әрекетін жооспарлай білуі, оны бақылай және реттей білуі, өзінің шешім қабылдау қабілеттілігі; стандартты емес мәселе көтеру қабілеті, теорияны практикамен ұштастыра алуы, проблеманы көре білуі, жана білім мен дағдыны меңгеру қабілеті;

Индивидуалдық құзыреттілік — жеңіске ұмтылыс, табыс ресурсы, өз жұмысын сапалы жасауға талпынуы, өзіне деген сенімділігі мен оптимизм; “Кәсіби экстремалдық құзыреттілік” — кенеттен пайда болған жағдайда асып-саспай жұмыс жасай білуі.

Қорыта айтқанда, акмеология адам психологиясының даму барысында оны индивидуал, тұлға, және адам ретінде қарауды принципті түрде бірінші кезекке қояды. Өйткені, жер бетіндегі ең үлкен байлық — адам, оның өмірі, денсаулығы. Кәсіби құзыреттілікке жету жолында айнабай еңбек ету тұлғаны мекеме мен қоғамның бағалауына апарары сөзсіз. Сонымен, алдыңғы уақыттарда педагогикадағы акме-процесс адам және сапалық сипаттама

ретінде әлеуметтік-экономикалық қатынастағы нарықтық жүйедегі еліміздің баға жетпес құндылығына айналым.

Әдебиеттер:

1. Смагова К.Б., Мақашқұлова Г.Б., Исакова Д.К. Тұлғаның акмеологиялық білімінің қалыптасуында психологиялық денсаулықтың алатын орны // Қазақстандағы психология: өткені, бүгінгі, болашағы: Халықаралық ғылыми-практ. конф. Алматы, — 2013. — 2том. —Б. 180-181.

2. Момынова С.Н., Жеткербаява А. Қоғамдағы педагог-психолог қызметінің мәні // Жантану ілімдері. — 2013. — №5.

3. Вревский В.П., Пожарский С.Д., Социальная синергетика и акмеология, СПб, «Политехника», 2002 г. С.373.

4. Аубакирова Ж.К. Студенттердің тұлғалық дамуының психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері // Қайнар университетінің хабаршысы. — №3. — 2011. — 320 б.

5. Смагова Б.К. Психология және Акмеология. // Харизм газеті. — №9 (31). — 2012. —Б.3.

6. Дергач А.А. Акмеология. /Учебник под общ. Ред. М.: РАГС, 2002.

Конюхов Н.И. Акмеология и тестология. Москва, 1994. — 166 б.

УДК 378.015

ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҮЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУҒА ШІН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Куренбаева Айжүрек Камбарқызы
қазак тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

«Ш. Байбәтшіев атындағы орта мектеп мектепке дейінгі шағын орталығымен» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Бүгінгі күннің басты ерекшеліктерінің бірі «Қазақстан Республикасының Ақпараттық кеністіктің бәсекеге қабілеттігін дамыту тұжырымдамасында» келтірілгендей, ақпараттың «ақылға сыйайтын панадан тыс, оны игеруде адамның биологиялық мүмкіншіліктерінен артық» мөлшерде дамуы. Сол себепті де оқу/оқыту қысқа мерзімде ақпараттың көлемді бөлігін тиімді түрде ұяналатын, сол ақпаратты жоғары деңгейде игеретін және практикада бекіте алатын әдістерді қолдануды талап етеді.

Бұл талап білім сапасында инновациялық өзгерістерге ақсип, оқудың және оқыудың негізі ретінде тұлғалық дамуды қарастырады, өйткені динамика мен өзгерістерге толы ақпараттық дәуір экономикасы адамның білімді әрі білікті тұлғасына тәуелді, өйткені бұл дәуірдің идеологиялық,